

A művészet és a formatervezés egyensúlya

Interjú Kovács Szabolcs Gergő üvegművésszel

Kovács Szabolcs Gergő 1974-ben született Budapesten. Tehetsége már gyermekkorában megmutatkozott. Három-négyévesen mozgó lovakat rajzolgatott, máskor meg különleges építményekkel döb-bentette meg környezetét. Az általános iskola után egy kéttannyelvű gimnáziumba is felvették volna, a kisiskolai rajzsakkör és az alkotás öröme azonban egyértelművé tette, hogy inkább a Kisképzőt, azaz a Budapesti Képző- és Iparművészeti Szakközépiskolát kell választania. Onnan a Magyar Iparművészeti Egyetemre vezetett az útja, ahol 1998-ban szilikátipari tervezőművész, egy évvel később pedig vizuális- és környezetkultúra szakos tanári diplomát szerzett. Alkotásait több tervezői pályázaton is díjazták. Más elismerések mellett elnyerte a Zsolnay Vilmos szilikáttervezői díjat, s a Moholy-Nagy László formatervezői ösztöndíjat is. Ő tervezte és alkotta meg az Abgedreht – Magyarországi Német Ifjúsági Filmünnep „U35sec” kategóriájának fődíját is. Köztéri munkák mellett, plasztikákat, kispasztikákat készít, s egyedi használati tárgyak, vagy építészeti üvegek és világítóeszközök formatervezésével is foglalkozik.

Kovács Attila felvétele

– Miért dönt valaki az üvegművészet mellett?

– Valójában grafikus vagy szobrász szerettem volna lenni, de amikor a Kisképzőbe kerültem, az üveg szakon kaptam helyet. Két évre volt szükségem, hogy rájőjjenek milyen csodálatos, remek és sokrétű anyag az üveg, mennyire sok arca van. Rádöbben-tem, mennyi – szinte kimeríthetetlen – lehetőség rejtezik az üvegben és a megmunkálásában, hiszen nem lehet két egyforma üveget készíteni. A születése a melegben, a tűzben történik: 1440 fokon olvasztjuk meg az alkotó anyagokat. Ebből az olvadékból aztán fúvócsőre merítve, fújt vagy öntött üveget készíthetünk. Lehet centrifugálni, csorgatni, préselni, de a technikák társíthatók is. Hengereléssel sík üveg készíthető, de lehet üvegszálat is húzni. A kihülés után térben is megmunkálható, csiszolható, gravírozható, vagy festhető az üvegfelület, s magának a festésnek szintén több módja van. Újraolvasztással kis szobrok is alkothatók. Mindez nagy kihívás. Ismerni kell az anyagot – ha költőien akarnék fogalmazni: beszélni kell a nyelvén – és főleg az olvadt hutai üvegnél, gyorsan kell reagálni, mert csak addig „üthető”, alakítható az üveg, amíg meleg. Az anyagból és technikából adódóan az üveg felhasználási területe is széleskörű.

– Mi volt az első műtárgy, ami kapcsán azt gondolta, hogy megtalálta az utat, a stílust, amit követnie kell?

– Nem tudnék konkrét művet megnevezni. Szerintem minden alkotási folyamat során létrejött mű, egyben útjelző is. A jéghegyekhez hasonlatosak a

művek: az alkotói munka kilencven százaléka mások számára szinte észrevehetetlen, mindössze alig tíz százalék a látható „csillogás”. Ha egy életműben megtalálhatóak ilyen kiemelkedő pontok, akkor azokra jó visszanézni, visszaemlékezni. Számomra az első ilyen a kisképzőbeli pályázat volt, amelyen 17 évesen elnyertem a Zsolnay Vilmos-díjat. Nem csak a díj volt fontos, az volt az első komoly önálló kiállításom. Nagy kihívást jelentett, hiszen addig az ember bizonytalankodik, nincs tisztában a képességeivel. Ott és akkor volt egy lehetőség, ami ösztönző erőt jelentett s hatására meg tudtam mutatni a képességeimet.

– Az egyetemi diplomamunkája és más alkotásai is bizonyítják, hogy az idő ábrázolása műveinek egyik központi motívuma...

– Azt szokták mondani, hogy a diplomamunkának tükröznie kell az alkotó addigi gondolkodását és karakterét. A szenvedélyes vonzódás az időhöz – talán, mert ebből van a legkevesebb és nagyon értékes dolog – már jóval korábban megkezdődött. A Budai Gyermekkorház parkjában áll az a köztéri alkotásom, ami az egyetemi vizsgamunkám volt. Ez egy optikai elven működő napóra, ami tulajdonképpen a művészet, a tudomány és a gondolkodás, mint filozófia kikristályosodása. A tudomány, azaz a napóra működési elve, az optikai számítások szükségessége, a földrajzi szélesség és hosszúság meghatározása elengedhetetlen ahhoz, hogy az óra működőképes legyen. Amíg a delet jelzi a harangszó, addig

ez az óra a nap merőleges besugárzásának hatására két méter hosszú szivárványt vetít a talapzatára. Az órákkal, illetve más ősi időmérő eszközökkel akkoriban kezdtem el foglalkozni. Számomra például az *Időkapu (címlapunkon – a szerk.)* azért is érdekes, mert e plasztikán belül együtt található meg az üveg különböző halmazállapotai. A mű keretét az olvadt, majd megdermedt rusztikus üvegtövedény adja, a középső része pedig a természetben is megtalálható hegyikristály hasonlatosságára készült. Ez tartja fogva a homokot, a szilícium-dioxidot, ami az üveg alapanyaga.

– Az üveggel az emberek elsősorban mégsem a művészetet kötik össze. Főleg a használati tárgyat látják benne.

– Számomra egy önálló műalkotás létrehozása mellett az is nagyon érdekes feladat, hogy olyan működőképes használati tárgyakat tudok készíteni, amelyeknek esztétikai többletet is adok. Másként mondva, egy kis „művészetet” is belecsempészek az iparba. A funkció, a forma és az esztétikum tehát egy tárgyban ölt testet, legyen az például egy egyszerű pohár. Nem mindegy, hogy az kézbeillő-e, az embernek mennyire kellemes a szájához emelni, s inni belőle, vagy épp mennyire adja vissza a benne lévő folyadék jellegét, tulajdonságait. Az, hogy egy lakberendezési tárgy, egy világítótest, vagy akár egy térelválasztó elem – ha építészeti üvegről beszélünk –, milyen hangulatot tud teremteni egy szobabelsőben, sok mindentől függ. Egy kép vagy szobor sem lehet teljesen független, önálló objektum. Mindig figyelembe kell venni, hogy milyen közegben helyezkedik el, ahogy a világban is minden összefügg. Amikor megrendelésre dolgozom, akkor is bizonyos

feltételeknek kell eleget tennem. A kötöttségek számomra feladatot, kihívást jelentenek és természetesen, ha a megrendelőnek is tetszik a végeredmény, akkor végeztem el jól a munkámat.

– Az egyetemen oktatássegítőként dolgozott, jelenleg gimnáziumi művészettörténet, vizuális- és környezetkultúra tanár. Fontosnak tartja az oktatást?

– Nagyon fontosnak tartom a vizuális nevelést. A közoktatásban is sokkal nagyobb szerepet kellene kapnia, hiszen minden, ami körülvesz bennünket, befolyásol minket. Tapasztalataink nagy részét vizuális úton, a szemünk segítségével szerezzük a külvilágból. Ez a töménytelen mennyiségű információ nagyrészt feldolgozatlan marad. A fiataloknak segédletet kell kapniuk, hogy legyenek viszonyítási pontjaik. Az ízlésformálás, az életmód és az életmínőség szempontjából ezek nagyon meghatározók lehetnek, főleg fiatal korban.

– Hol láthatók az alkotásai?

– Több hazai és külföldi önálló kiállításom volt már, Franciaországtól Olaszorszáig, Liechtensteintől Finnorszáig, de szívesen veszek részt csoportos kiállításokon is. Tavaly az építészet hónapja keretében több művésszel együtt állíthattam ki az építészeti üvegeimet a Körzögyárban. Jelenleg Budapesten a Csók István Galériában, a Mednyánszky Galériában, valamint a Magmában, Szentendrén pedig a Palmetta Design Galériában található munkáim, hogy csak néhány helyszínt említsek. Ősszel a Vízivárosi Galériában egy kedves grafikus ismerőssel lesz közös kiállításom, amelyre egy új anyaggal készülök.

Ambach Mónika

